

Notatka z webinarium OWRU – 23 XI 2021

Webinarium **Ośrodka Współpracy Rad Uczelni**, *on-line* w dniu 23 listopada 2021 roku, zgromadziło ok. 100 osób, które reprezentowały 66 uczelni publicznych. Spotkanie poświęcone było analizie pierwszych trzech lat działalności rad uczelni.

1. Pan **Krzysztof Pietraszkiewicz**, Przewodniczący Rady Uczelni Politechniki Warszawskiej i Prezes Zarządu Polskiego Forum Akademicko-Gospodarczego, witając uczestników webinarium zauważył, że prowadzona obecnie debata wpisuje się w dyskusję na temat możliwych modyfikacji ustawy o szkolnictwie wyższym. Powitał także obecnych rektorów szkół wyższych oraz Pana Marcina Czaję, Dyrektora Departamentu Szkolnictwa Wyższego MEiN.
2. Pan Profesor dr hab. **Dariusz Rott**, Przewodniczący Rady Uczelni Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, podziękował członkom Rady Programowej OWRU i innym obecnym, którzy wnieśli swoje uwagi do przedstawionego im do konsultacji artykułu „*Po trzech latach istnienia. Wokół monografii **Rady Uczelni: regulacje i dobre praktyki***” (red. Jerzy Woźnicki, UMK 2021). Artykuł został opublikowany w miesięczniku *Forum Akademickie* nr 11/2021. Podkreślił, że artykuł nie dotyczy bieżącego kontekstu działania rady, której przewodniczy i ocen otoczenia rad uczelni – tematyka ta mogłaby zostać podjęta odrębnie, jako analiza funkcjonowania rad uczelni w ‘turbulentnych’ okolicznościach specyficznych dla niektórych uczelni. Omówił pokrótce historię i stan obecny przepisów dotyczących rad, a także obecne praktyczne doświadczenia rad. Wskazał na oczywiste braki rozwiązań ustawowych, wymagające korekt lub uzupełnień zapisów, umożliwiających wyjaśnienie niektórych aspektów działania jak też decyzyjności rad. Obecnie w dużym stopniu zróżnicowanie interpretacyjne wynika z odmienności zapisów statutowych różnych szkół wyższych, jak i swoistych praktyk wynikających z dopuszczalnych odmienności interpretacyjnych przepisów prawnych. Spotkania organizowane przez Ośrodek Współpracy Rad Uczelni oraz jego bieżąca praca służą wsparciem członkom rad, dając też możliwość wymiany poglądów. Warto nadal przyglądać się aktualnym doświadczeniom rad, celem przedyskutowania propozycji optymalnych zmian i doprecyzowania przepisów ustawy organizujących pracę rad.
3. Pan Krzysztof Pietraszkiewicz dziękując za wystąpienie zwrócił uwagę, że pewne swoiste w poszczególnych uczelniach rozwiązania organizacji rad, mogą być ujęte w ramach statutu, a niekoniecznie na szczeblu ustawy. Jeśli chodzi o Ośrodek Współpracy Rad Uczelni, mógłby opiniować pewne projekty aktów prawnych, np. dotyczące współpracy nauki z gospodarką.
4. *CZAT – od Prof. **Wojciech Wolf do każdy***: Chciałbym zapytać o odpowiedzialność członków Rady, którzy zatwierdzają sprawozdanie finansowe Uczelni. Pan Dariusz Rott udzielił odpowiedzi – członkowie rad uczelni są w swej roli funkcjonariuszami publicznymi, i mają ochronę jako funkcjonariusze publiczni. Aspekt ten nie jest powszechnie znany i podnoszony, stąd właśnie wymaga zwrócenia uwagi.

5. Pan dr hab. **Dominik Antonowicz** prof. UMK, przywołał kontekst Kanady, gdzie większe niż w Polsce rady uczelni działają opierając się na przepisach ogólnokrajowych i szczegółowych regulacjach lokalnych. Z uwagi na jednolite zakresy odpowiedzialności rad w naszym kraju właściwe byłoby określenie zbioru kompetencji oczekiwanych od członków rad. Ośrodek Współpracy Rad Uczelni mógłby faktycznie prowadzić rejestr dobrych praktyk, umożliwiając wypracowanie spisu 'generycznych' kompetencji niezbędnych w radach uczelni, ażeby senat mógł się kierować takimi dobrymi praktykami przy wyborze rady jako całości.
6. Pan Prof. **Jerzy Woźnicki**, podziękował Prof. Dariuszowi Rottowi za wnikliwą wypowiedź i artykuł. Zaznaczył, iż podziela przedstawione przezeń spostrzeżenia i argumenty. Podnosząc temat rad uczelni w Polsce zauważył, że w poprzedniej dekadzie KRSAP proponował możliwość powoływania rad przez Ministra. Celem tej propozycji było stworzenie pewnego ekranowania uczelni od władzy administracji państwowej. Analogicznie, jak ma to miejsce w spółkach prawa handlowego, gdzie wszakże nie walne zgromadzenie udziałowców, ale wyłoniona rada nadzorcza sprawuje efektywny nadzór nad stanem spółki i działalnością zarządu. Obecnie rady uczelni funkcjonują w nieco innym modelu, ważne jest zbieranie bieżących obserwacji ich doświadczeń, gdyż w ciągu najbliższych miesięcy zostanie podjęty proces nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym. Przynajmniej raz w kadencji rady uczelni natomiast mogłyby mieć specjalistyczne szkolenie, analogiczne do tych, jakie Fundacja Rektorów Polskich organizuje dla władz uczelni. Szkolenie to mogłyby zostać zorganizowane na wniosek OWRU, a jego finansowanie mogą zapewnić uczelnie delegujące członków swoich rad.
7. *CZAT – od Prof. **Tomasz Klimczuk** do każdy:* Chciałem poprzeć wypowiedź prof. D. Antonowicza. Unifikacja najbardziej podstawowych kompetencji rad uczelni jest jak najbardziej wskazana. Dla przykładu – rola rad uczelni w procesie wyboru rektora nie powinna być moim zdaniem pozostawiona senatowi (uchwała statut).
8. Pan **Krzysztof Pietraszkiewicz** podziękował za wystąpienie Profesorowi Dariuszowi Rottowi, zaproponował, abyśmy zwrócili się do członków rad uczelni o sugestie dotyczące kierunków zmian ustawowych, jak i wskazanie dobrych praktyk w statutach szkół wyższych. Natomiast jeżeli chodzi o poszerzenie zakresu prac Ośrodka, przywołał wcześniejszą rozmowę z Panem Ministrem Wojciechem Murdzkiem, który wskazał, że w świetle obecnych przepisów nie ma możliwości bezpośredniego finansowania rad lub Ośrodka. Tę kwestię również powinniśmy omówić i szukać najlepszych propozycji rozwiązań.
9. Pan Prof. **Dariusz Rott** podziękował serdecznie za umożliwienie wystąpienia oraz dyskusję. Zauważył przy tym, że wszyscy tutaj mówimy jednym głosem. Zbieramy obecnie informacje z rad uczelni po to, ażeby może w wiosennej nowelizacji ustawy zaproponować zapisy ułatwiające współpracę rad uczelni z pozostałymi organami statutowymi szkół wyższych.
10. Pan dr hab. **Dominik Antonowicz** prof. UMK, przedstawił wnioski z badań zrealizowanych przez Katedrę Badań nad Nauką i Szkolnictwa Wyższego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu: „*Rady uczelni w perspektywie rektorów*”. Prezentacja dostępna jest pod linkiem: http://pfag.pl/wp-content/uploads/2021/11/Rady-Uczelni-Oczyma-Rektorow_.pdf. Podkreślił, iż w opinii respondentów, wprowadzenie trzy lata temu nowej ustawy o szkolnictwie wyższym nie spowodowało upolitycznienia uczelni (80% odpowiedzi na NIE). Ponad 95% rektorów ocenia współpracę z radami uczelni „bardzo dobrze” (73%) lub „dobrze” (22,2%). Jedynie w paru jednostkowych przypadkach opinia jest negatywna. Podobnie, tylko 8% rektorów wyraża obawy z tytułu obecności w radach uczelni osób spoza jej wspólnoty akademickiej. Oczekiwania w stosunku do osób spoza wspólnoty uczelni są bardzo zróżnicowane, widać tu bardzo szerokie spektrum opinii wyrażonych przez respondentów. W końcowej konkluzji z badań rektorów wyłania się oczekiwany model rady jako „niewtrącających się przyjaciół”.

11. Pan Prof. **Jan Wiktor** zapytał, w kontekście pierwszego w Polsce badania opinii 64 rektorów, czy w opinii prowadzącego badania, jeżeli tworzenie rad uczelni byłoby dobrowolne, to czy zostałyby one powszechnie utworzone? Prof. **Dominik Antonowicz** odpowiedział, iż raczej nie utworzono by rad uczelni, dlatego że w społeczności akademickiej nie było dotychczas takiego doświadczenia wpuszczenia osób z zewnątrz, spoza tej społeczności. Pani dr **Anna Budzanowska**, badaczka biorąca udział w programie UMK, podkreśliła, że założeniem prac legislacyjnych było dokonanie zmian ewolucyjnych prawa o szkolnictwie wyższym. Obecna pozycja rad jest wynikiem pewnego kompromisu pomiędzy różnymi uczestnikami dyskusji.
12. Pani **Joanna Czerska** – zebranie tych danych to był ogrom pracy, za który bardzo dziękujemy. Pytanie, czy można dotrzeć do nielicznej grupy osób wypowiadających się negatywnie o współpracy rad uczelni, by zadać pytanie o przyczyny tej złej relacji? Prof. **Dominik Antonowicz** – nie, z uwagi na to, że badania były w pełni anonimowe. Być może, problemy ścierania się różnych wizji zarządczych będzie można wyjaśnić w drodze kolejnych kontaktów oraz planowanych dalszych badań. W dyskusji Prof. dr hab. **Maciej Sobczak** stwierdził, że być może incydentalne spięcia między osobami o odmiennych charakterach lub poglądach są powodem późniejszej niechęci.
13. Pan **Krzysztof Pietraszkiewicz** podsumowując webinarium bardzo podziękował prelegentom oraz uczestnikom dyskusji. Podkreślił, że władza rektora powinna dysponować wsparciem ze strony innych organów statutowych uczelni. Gorąco zachęcił także do udziału w 4. Forum Akademicko-Gospodarczym, którego termin jest ustalony na 16-17 lutego 2022. Dzisiaj już pracowała Rada Programowa Forum, toteż staramy się obecnie finalizować prace nad jego programem. Pomoc w kontaktach oraz przyjmowaniu ustaleń zapewnią Panowie dr Janusz Bucki i dr Mariusz Wyżycki. Podziękował także Panu Jackowi Geiorgicy za wsparcie technologiczne ze strony Związku Banków Polskich.
14. Pan dr **Janusz Bucki** zaprosił na webinarium Warszawskiego Instytutu Bankowości *Kompetencje przyszłości studentów a doświadczenia pandemii*, współorganizowane przez Parlament Studentów RP, pod patronatem KRASP – partnerami są Polskie Forum Akademicko-Gospodarcze i Program Nowoczesne Zarządzanie Biznesem.
15. Pan **Krzysztof Pietraszkiewicz** dziękując za udział członkom rad oraz rektorom za udział w dzisiejszym webinarium, życzył równocześnie zdrowia i zrealizowania wszystkich szczytów.